

ŽE TRETJA SLOVENSKA PRVENSTVENA SMER V CERRO TORREJU

NOVA VRHUNSKA SLOVENSKA SMER

MARJAN RAZTRESEN

V zgodovini alpinizma, slovenskega in svetovnega, bo to nedvomno podvig, ki bo zapisan z velikimi črkami: alpinistična odprava, v kateri so bili **Janez Jeglič** (Alpinistični odsek Domžale), **Marko Lukič** (AO Kozjak) in **Miha Praprotnik** (AO Ljubljana Matica), je letošnjega 25. februarja preplezala novo smer ekstremnih težav v južni steni argentinske gore Cerro Torre (3128 m) v Patagoniji. Za komaj 800 višinskih metrov stene so alpinisti potrebovali poldrugi mesec bivanja pod goro ter na njenih pobočjih in predvsem strminah, samo v steni pa so bili enajst dni.

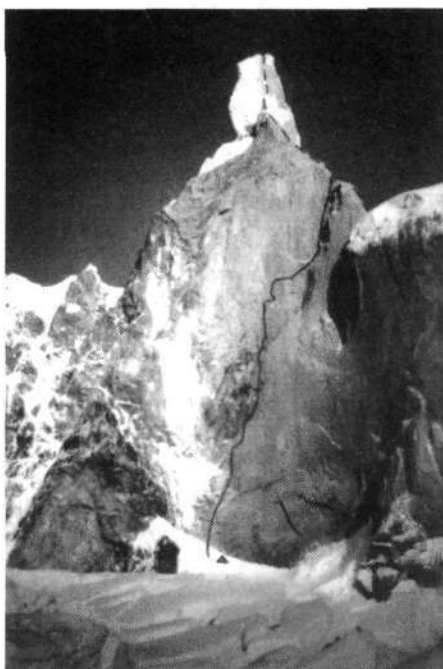
To je tretja nova smer, ki so jo slovenski alpinisti preplezali na Cerro Torreju, v sezoni 1993/1994 pa je to nedvomno največje alpinistično dejanje v Patagoniji. S tem vzponom so slovenski alpinisti edini, ki imajo dokončane in vsehskozki dokumentirane tri nove smeri na to goro, medtem ko je vseh na tej gori komaj šest; preostale tri imajo sicer Italijani, vendar imajo popolno dokumentiran en sam vzpon od vseh treh svojih smeri.

Nemara je uspeh slovenskih plezalcev še večji, kot je videti na prvi pogled, saj je Janez Jeglič edini alpinist na svetu, ki ima na tej mogočni in lepi gori kar tri nove smeri in je tudi poznavalec klasične Maestrijeve smeri.

»Doslej sem bil šestkrat v Patagoniji na jugu Južne Amerike, v predelu, ki zdaj pomeni plezalcem v Južni Ameriki isto, kar pomeni v Evropi in v Alpah Zermatt ali Chamonix,« nam je dejal Janez Jeglič. »Natančno vem, kaj pomeni plezati v tistih predelih, kjer je največja ovira — poleg navpičnih sten — hitro spreminljivo vreme. Odprava v teh gorah mora imeti poleg vsega drugega tudi veliko sreče, predvsem pa se je treba v Patagoniji zelo potruditi, da dosežeš uspeh in splezaš zares težavno smer. Pogosto je treba marsikaj narediti za stonj, da si potem enkrat morda uspešen. Veliko potrpežljivosti morajo imeti člani odprave v Patagonijo.«

SLOVENSKA ZGODOVINA CERRO TORREJA

Janez Jeglič je bil prvič v Patagoniji v začetku leta 1986, ko je tja peljal slovensko odpravo **Stane Klemenc**. V vzhodni steni Cerro Torreja so takrat preplezale prvenstveno smer, ki so jo imenovali Peklenska diretissima, kar tri slovenske naveze, v katerih so bili **Janez Jeglič** in

Cerro Torre, impozantna konica na jugu Argentine v Patagoniji, kjer je doslej potegnjenih le šest smeri, od tega tri slovenske; na sliki je vrisana zadnja od teh v južni steni gore

Slavko Svetičič, **Peter Podgornik** in **Pavle Kozjek** ter **Silvo Karo** in **Franček Knez**. Ker si je čisto pri koncu odprave Svetičič izpahnil palec in ni mogel plezati, je bila 16. januarja 1986 na vrhu gore peterice brez njega, na vrhu pa je bil tudi snemalec **Matjaž Fištrovec**, ki je njihov podvig vsehskozki snemal.

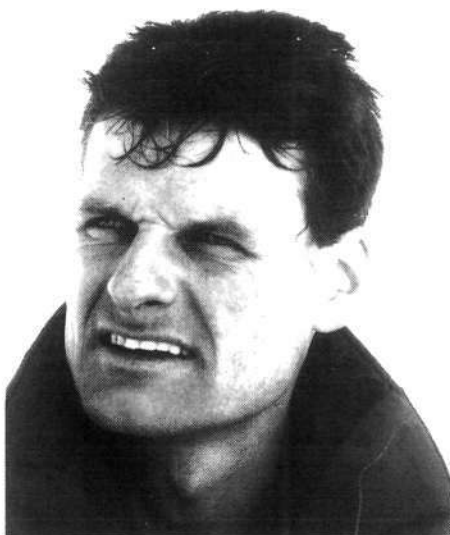
Dve leti pozneje sta se na isto goro odpravila Janez Jeglič in Silvo Karo in se lotila južne stene, na južni polobli pa so južne stene gorá isto kot so pri nas severne stene. O južni steni Cerro Torreja je takrat večina alpinistov menila, da je ni mogoče preplezati, ker je preveč divja. Slovenska alpinista sta se je vendarle lotila in jo 23. januarja 1988 150 metrov pod vrhom gore priključila na klasično Maestrijevo smer.

Še isto leto, decembra 1988, sta se Jeglič in Karo spet odpravila na to goro, da bi o svojem prejšnjem podvigu posnela film. Plezala sta po klasični Maestrijevi smeri, s katere se lepo vidi »njuna« južna stena, po kateri sta potegnili Smer Jeglič-Karo, po klasični smeri prišla na vrh gore, na višino 3128 metrov, ter po isti smeri sestopila v dolino.

Zdaj, pet let pozneje, je tako nanoslo, da se je Jeglič nameraval lotiti še tretje prvenstvene smeri na tej gori. Sredi lanskega leta je Komisiji za alpinizem pri Planinski zvezi Slovenije predložil novo smer v Južni steni Cerro Torreja, ki jo je Komisija sprejela in Komisiji za odprave v tuja gorstva kot vrhunski cilj slovenskega alpinizma predlagala financiranje. Ker sta hkrati želela plezati v Južni Ameriki, v pogorju Paine v Čilu, Miha Praprotnik in Marko Lukič, denar pa je bil le za eno goro, so se plezalci dogovorili, da se bodo lotili Cerro Torreja.

PRIJATELJ IZ ITALIJE

Tako je trojica letošnjega 5. januarja iz Ljubljane odpotovala na Dunaj ter od tod prek Londona v Buenos Aires, kjer je nameravala takoj nadaljevati pot v Rio Gallegos čisto na jugu države in Južne Amerike. Toda ker je povsod po svetu birokracija (in zakaj bi bila Argentina pri tem izjema), so lahko odpotovali šele 11. januarja, dan pozneje najeli kombi ter se odpeljali proti zahodu in proti čilenski meji do kraja Chalten, od koder jim je dva dni pozneje gaučo s konji odnesel prtljago do baznega tabora, ki so ga postavili ob jezeru Lago Torre na nad-

Janez Jeglič

morski višini približno 600 metrov; pred leti so si odprave pod to goro sicer urejale bazni tabor bližje gori in na robu gozda, toda ker je to območje zavarovano kot narodni park in ker so alpinisti kurili ta gozd, obstajala pa je tudi nevarnost požara, so oblasti zahtevale prestaviti bazni tabor ob jezero, šest ur daleč od vznožja stene Cerro Torreja.

Tam so naši fantje naleteli na Italijana **Ermána Salvatero**, ki je bil to pot že enajstič v Patagoniji in se je tam namenil ostati kar pol leta, da bi se pozdravil od življenjske naglice Evrope. Na robu alpinističnega baznega tabora si je postavil zelo solidno leseno kolibo (za pol leta življenja se to že splača), Janez Jeglič ga je poznal že od prej, on pa tudi uspehe slovenskih plezalcev — in trojica Slovencev je imela ta privilegij, da je lahko stanovala pri njem, kar je imelo takoj za posledico zamero nekaterih drugih odprav, ki jih je hišni lastnik odpravil kar pri vratih. Če bi seveda delal izjeme, bi imel od jutra do noči in še čez polno koč, v kateri bi življenje postalo neznosno.

Dne 15. januarja, komaj deset dni po odhodu iz Ljubljane, so se naši fantje v lepem vremenu odpravili iz baznega tabora po ledeniku Adela proti vznožju stene, ki so jo takrat še nameravali preplezati kar v alpskem slogu. Vendar jim je Patagonija pokazala zobe že na ledeniku, ki se razliva do jezera in do baznega tabora, kjer so bili takšni seraki in razpoke in kjer se je vsak hip marsikaj tako podiralo, da je bila pot že pod steno smrtno nevarna. Dva dni pozneje so si natančno ogledali smer, ki naj bi jo preplezali, in celo preplezali prvi raztežaj, pa se je vreme tako brezupno pokvarilo, da so v steni pustili fiksno vrv, ob vznožju stene skopali v snegu in

Marko Lukič

Miha Praprotnik

ledu luknjo, spravili vanjo vso opremo, ki je niso potrebovali do kolibe italijanskega prijatelja, in se vrnili v bazni tabor.

ODPRAVA NA NITKI

Storili so kar prav, kajti naslednjih pet ali šest dni je snežilo kot za stavo. Ko je 22. januarja nehalo, so se spet odpravili pod steno, po dolgotrajnem kopanju našli opremo in tam bivakirali. Praprotnik in Jeglič brez spalnih vreč, ki sta bili do zadnjega vlakna premočeni. Tako je Jeglič naslednji dan odšel v bazo sušit opremo, druga dva pa sta preplezala dva raztežaja, kakšnih 80 metrov stene torej, in se odločila, da v alpskem slogu plezanje ne bo šlo in da bodo morali plezati v ekspedicijskem slogu: s seboj bodo nosili fiksne vrvi in jih napenjali, do koder bodo prišli, ko se bo vreme poslabšalo, se bodo po njih spustili v vznožje, ob lepem vremenu spet splezali do svojega prejšnjega vrha in od tod nadaljevali plezanje. Vendar sta Praprotnik in Lukič ostala v steni en sam dan, ko se je vreme spet brezizhodno poslabšalo in sta se morala vrniti šest ur daleč v bazni tabor. Tam so vsi trije naslednji teden izkoristili za trening, plezali po balvanih in drugače telovadili, se urili

v hoji po napeti vrvi, za kondicijo pa hodili v dve uri oddaljeni Chalten.

Šele po enajstih dneh se je vreme izboljšalo, tako da je naša trojica spet lahko odšla pod steno. Že na ledeniku so imeli veliko težav, ker je zapadlo ogromno snega in kar so se pred njimi in za njimi podirali seraki. Ko pa so 4. februarja popoldne prišli do vznožja stene, je bilo tam snega toliko, da preprosto niso našli prostora, kjer so skopali luknjo, v kateri so spravili opremo. Vrvi v steni so dobro prestale sneženje, kot so takoj ugotovili, do poznega večera pa niso našli opreme, ki so jo spet začeli iskati naslednje zgodnje jutro. Sredi dopoldneva je odprava že visela na nitki: če opreme ne bi našli, bi se lahko vrnili domov. Tako so se odločili, da kopljejo do enajstih dopoldne in če do takrat svoje luknje ne najdejo, pač odnehajo in se sprijaznijo s tem, da gora ni hotela.

Pa so skoraj dobesedno ob tej uri našli svoje skladišče šest metrov globoko pod snegom, tako da sta se Janez in Miha lahko takoj zapodila v steno in še isti dan preplezala izredno zahteven raztežaj pod strehami, pod katerimi so bili snežni balkoni in prek katerih je tekla voda. To pa je bilo tudi vse, kar sta tisti dan

namesto komentarja

LAHEK PLANINSKI KORAK

Ta mesec se nepreklicno začne poletna planinska sezona, ko bodo zaživela planinska pota: najprej tista v sredogorju, prihodnji mesec še v visokogorju, in doživela prvi vrhunec v dveh mesecih šolskih počitnic in drugega septembra ali nemara še v začetku oktobra, če bo vreme primerno.

Slovenci kot alpski narod hitro sledimo zgledom in usmeritvam iz drugih predelov Alp, dobrim in tudi nekaterim celo nekoliko vprašljivim. Medtem ko so se pred leti s hojo in plezanjem po najvišjih gorovjih sveta ukvarjali izključno primerno izvežbani alpinisti, organizirajo zdaj svoje odprave običajni planinci, da bi prišli na osemstočetrsko goro ali splezali po kakšni alpinistični smeri na vrh alpske gore zvenečega imena. Priložnostni športniki ali že nekoliko ostareli navdušeni premožnejši planinci, ki v mlajših letih niso imeli takšne priložnosti in denarja, se zdaj odločajo za ture po visokih gorah

drugih celin in jih celo imenujejo društvene odprave, manj ambiciozni pa gredo na trekinge, ki so marsikje po svetu že nekaj časa visoka planinska moda.

Pravzaprav ne bi mogel takim podvigom nihče nasprotovati, če so udeleženci le dobro telesno pripravljene in opremljene. Oboje je zdaj pri nas že mogoče doseči: za prvo potrebujemo predvsem veliko volje in razmeroma malo prostega časa, ki ga vložimo v take priprave, za drugo ne prav veliko denarja in predvsem dobrega svetovalca. Oboje, telesna pripravljenost in primerna opremljenost, je pomembno tudi pri čisto običajnih domačih turah. Če se zgledujemo pri tujih gomikih, ko gre za vrhunsko planinarjenje, bi se morali tudi glede opreme. Po Alpah hodijo zdaj ljudje v gorskih čevljih, v udobnih hlačah in primerni vetrovki ter z nahrbtnikom, ki lepo leži na hrbtu in rameh, vso takšno opremo pa je zdaj mogoče kupiti tudi pri nas za denar, ki ga navdušeni gomiki nedvomno zmorejo plačati, takšna oprema pa zdrži desetletje ali še več.

Užitek je hoditi telesno dobro pripravljen in z lahko in zanesljivo opremo na sebi: šele tedaj, ko odpadejo vsa bremena naporov, so lahko vse misli posvečene dojemanju lepote, ki se ponujajo vsenaokrog.

Marjan Raztresen

Tudi takole je bilo treba premagovati ovire na poti do vznožja Cerro Torreja: Marko Lukič na poti prek Rio Fitz Roy, ki je prečkala dostop do Cerro Torreja

naredila: z višine kakšnih 120 metrov nad vznožjem stene sta se vrnila pod goro, naslednje jutro pa sta se tja gor podala Janez in Marko, ki jima je ves dan uspelo preplezati komaj 15 metrov, tako vražja je bila stena.

Še nekajkrat se je bilo treba vrniti izpod stene v bazni tabor, še nekajkrat spet iti pod steno in na fiksno vrv ter nadaljevati plezanje, vmes pa 22. februarja oditi v Calafate po hrano, ki jo je trojici Slovencev začelo zmanjkovati. Medtem so tudi prenesli opremo iz snežne luknje na varnejše mesto: spravili so jo v transportno vrečo in jo obesili v svoji smeri kakšnih 40 metrov visoko v steno.

KONČANA TRETJA SMER

23. februarja se je vreme spet izboljšalo in tako so fantje šestnajstič odšli iz baznega tabora po ledeniku pod steno, dan pozneje pa sta Marko in Miha preplezala tri raztežaje. Ta večer so se alpinisti v snežni luknji, kjer so bivakirali, dogovorili, da bodo v tako ugodnem vremenu plezanje nadaljevali v alpskem slogu.

Naslednji dan sta Marko in Janez v resnici preplezala štiri raztežaje, tam pa se jima je pridružil še Miha z opremo za bivakiranje. Ta dan ob devetih zvečer so 800 metrov visoko v steni vsi trije skupaj priplezali na vrh svoje smeri in jo priključili na klasično Maestrijevo smer, po kateri so naslednji dan nameravali priti na vrh gore. Toda ta večer so morali v razmeroma sla-

bem in vetrovnem vremenu, ko je bil vrhnji del gore v oblakih, sestopiti po Maestrijevi smeri in so malo pred polnočjo prišli do Maestrijeve rame, kjer so v robni poči bivakirali. Namesto lepšega vremena jih je naslednje jutro pričakalo še hujše, zato so premočeni nadaljevali sestop po Maestrijevi smeri in nato do baze.

Do 1. marca je bilo vreme brezupno, ta dan pa se je vendarle toliko popravilo, da so odšli pod steno po opremo, ki je ostala v vznožju. Ko so jo prinesli v bazo, je bila za Jegliča odprava končana in se je dva dni pozneje vrnil domov. Praprotnik in Lukič pa sta vendarle želela priti na vrh gore, v kateri sta potegnili novo težavno smer (Jeglič je na vrhu že bil 16. januarja 1986 skupaj s Knezom, Podgornikom, Kozjekom in Karom). Po Maestrijevi, najlažji, pa vendarle še vedno izredno težavni smeri sta hotela priti na njeno teme, poskusila sta ob prvem ugodnem vremenu, vendar se je vreme v gori spet nenadoma tako poslabšalo, da sta morala odnehati in se posloviti od gore.

ZANIMIVA STATISTIKA

Ko so pozneje vsi trije delali statistiko tega svojega vzpona, so ugotovili, da je bilo v poldrugem mesecu, kolikor so bili na gori in pod njo, zares lepih samo šest dni, da so za steno, ki so jo — razen zadnjih štirih raztežajev — preplezali v ekspedicijskem slogu, porabili 770 metrov statističnih vrvi, da so med plezanjem uporabljali vsakršno tehnično opremo, najbolj pa so prišli do izraza ameriški noži, hudičevi krempljci in vse vrste friendov, da so v enem dnevu preplezali najmanj 15 metrov in največ

štiri raztežaje, se pravi približno 160 metrov, da so lahko samo tri raztežaje plezali v plezalnikih, in da so za napredovanje zvrtili en sam svedrovec (na stojišče pa so si navrtali po en svedrovec).

Smer, ki so jo zdaj preplezali, so na predlog Mihe Praprotnika imenovali »What love got to do with it« (Kaj ima to opraviti z ljubeznijo) po pesmi **Tine Turner**. Ime po njihovem najglobljem prepričanju popolnoma ustreza temu, kar so doživljali v steni: takšna plezarija res nima skoraj nič skupnega z ljubeznijo, niti do plezanja. To ime bo za vse večne čase zapisano na vseh svetovnih alpinističnih kartah skupaj z oznako, da so smer splezali trije slovenski alpinisti.

Odpravo treh alpinistov na Cerro Torre v Patagoniji so omogočili naslednji sponzorji: KOTG pri PZS, Elektro Ljubljana, Gorenjski tisk, Tiskarna Tone Tomšič, SKB — Nepremičnine in leasing, oblačila AESSE iz Italije, občina Domžale, PD Ljubljana Matica, Inntal Petrovče, Kastner & Öhler Maribor, Kolpa d.d. Metlika, PD Domžale, Unique, SVS Reebok, Montana Tržič, Iglu Sport in Trekking Sport.

Že ledenik je pokazal vse svoje zobe, ko so alpinistom grozili seraki in plazovi: Janez Jeglič med dostopom po tem ledeniku do vznožja stene

20. REDNA SKUPŠČINA PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE

KOMISIJA ZA LASTNINJENJE

Pet ur in pol je nepretrgoma trajala v soboto, 26. marca, 20. redna skupščina Planinske zveze Slovenije, na kateri so sprejeli spremembe in dopolnitve častnega kodeksa slovenskih planincev, spremembe in dopolnitve statuta PZS in izvolili novo vodstvo osrednje slovenske planinske organizacije, ki ji je kot predsednik še vedno na čelu **Andrej Brvar** skupaj s tremi podpredsedniki, tajnikom in upravnim odborom.

VELIKO BESED O LOGARSKI DOLINI

Ruža Tekavec, predsednica delovnega predsedstva na tej skupščini, je imela vseskozi težavno delo, da je sproti urejala vse nesporazume, ki so se začeli, še preden je skupščina prav začela delati. Predstavniki Planinskega društva Celje je namreč takoj po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih organov skupščine zahteval, naj skupščina razveljavi najemno pogodbo, ki jo je PZS za 99 let sklenila s Kovinotehno iz Celja in ji za ta čas odstopila svojo parcelo v Logarski dolini. Poudaril je, da je ta pogodba škodljiva tako za planinsko organizacijo kot celoto, kot za tamkajšnje planinsko društvo in da sta predsednik PZS in upravni odbor PZS skle-

nila parcelo oddati v najem kljub nasprotovanju Savinjskega meddruštvenega odbora in PD Celje. Celjani so predlagali, naj že sklenjeno pogodbo do nadaljnjega deponirajo in naj planinska organizacija ponovno sklepa o usodi te parcele, »da ne bi bil še bolj omajan ugled PZS«.

Potem ko je predsednik nadzornega odbora PZS **Drago Kozole** pojasnil, da so zahteve PD Celje popolnoma neutemeljene, ker je nesporni lastnik te parcele PZS in torej o tej zemlji lahko samostojno odloča, je dala predsednica delovnega predsedstva na glasovanje predlog, ali naj odločanje o sporni parceli v Logarski dolini dajo na dnevni red ali ne, kar bi pomenilo, da bi razpravljali o tem, ali naj hkrati odločajo o razveljavitvi te pogodbe. Od predstavnikov (delegatov) 105 planinskih društev, kolikor jih je bilo navzočih na skupščini (kar je 54,5 odstotka od 193 planinskih društev, kolikor jih je včlanjenih v PZS), se jih je večina (56) odločila proti temu predlogu (37 delegatov je želelo, da bi točka prišla na dnevni red, 12 pa se jih je vzdržalo), s čimer se je skupščina odpovedala širšemu razpravljanju o tej parceli in tej pogodbi.